

Bed og arbejde!

»I Israel karakteriseres undertiden de tre største byer på følgende måde: I Jerusalem beder man, i Tel Aviv morer man sig, og i Haifa arbejder man«.

Sådan skriver Den norske Israelsmissions udsending, Liv Høyland, der sammen med sin mand danner præstepar i Eliasmenigheden i Haifa.

Hun fortsætter:

»I Elias-menigheden i Haifa har vi imidlertid indset, at den bibelske opfordring til at bede og arbejde er et ypperligt arbejdsprogram. Den som kommer til vore sabbatsgudstjenester vil se, at dette skaber ægte glæde. Det er lovsang og frelsesglæde, som præger den stadig voksende forsamling, og vi

hører ofte dette spørgsmål fra besøgende: Hvorfor denne glæde?»

Liv Høyland fortsætter med at fortælle, at menigheden i Haifa for et par år siden var inde i en vanskelig periode. De trofaste menighedsmedlemmer blev ældre, og de nye, som kom til, havde også i almindelighed passeret de tres år. Midt i denne situation blev vi mindet om at bruge mere tid sammen i bøn, og vi medarbejdere begyndte med daglige bedemøder. Et kvarter blev der i begyndelsen sat af hver morgen, men lidt efter lidt blev rammerne sprængt, og kvarteret blev til en time. På ny fik vi lov at erfare, hvordan bønner er forud-

sætningen for menighedsarbejdet, og vi oplevede, hvordan Gud begyndte at arbejde i os og iblandt os. Selv var vi hjælpeløse, og vi kunne kun råbe til Gud om, at han ville gribe ind.«

Menigheden i Haifa har senere fået tilgang af flere unge familier. Frimodigheden er blevet større, når evangeliet skal deles med andre, og Liv Høyland beretter, at menigheden har oplevet en række svar på konkrete bedeemner.

★ ★ ★

Bøn og arbejde er ikke to forhold, som skal spilles ud mod hinanden. Det gør Liv Høyland da heller ikke. Men hun har et anliggende, som *trætte* arbejdere bør lytte til. Det gælder også hendes ord om, at bøn er en *forudsætning* for ethvert menighedsarbejde. Og for et-

hvert missionsarbejde – kan man tilføje.

Ved årsmødet i Silkeborg kom en af Israelsmissions trofaste venner hen til mig og sagde, at det trykte årsmødeprogram her i avisen så flot ud, men at jeg havde glemt én ting, nemlig at skrive, at vi skulle bede for årsmødet.

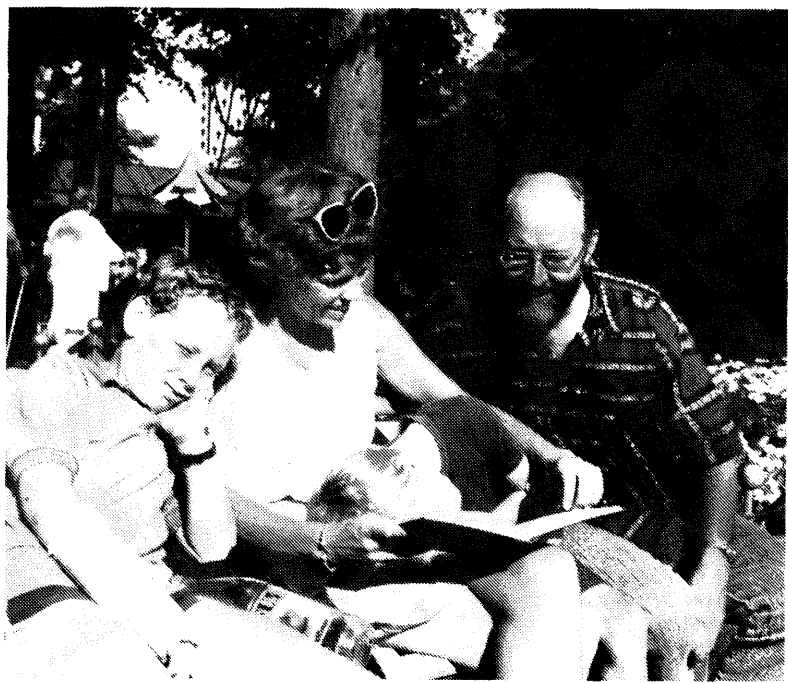
Naturligvis er der ingen undskyldning herfor. For der skal også – hen langs ad vejen – skrives om det mest selvfølgelig. At drive et missionsarbejde uden bøn er et håbløst foretagende.

Det gælder for ledelsen, medarbejdere og venner.

I Israelsmission, vil vi gerne have endnu flere *bedende* venner, som *arbejder* for Israels omvendelse til Jesus Messias.

Kai Kjær-Hansen

Kakerlakker og missionærer i Tivoli



Jeg har sat dem stævne i Tivoli, dagen efter de er ankommet til Danmark, vores nye præstepar i Jerusalem: Bodil og Jens-Arne Skjøtt og deres to drenge, Nicolai og Christoffer. Vi snakkede om deres hjemtur, fra Monrovia i Liberia over Jerusalem og London og til København, hvor de tager sig en pause inden gensynet med Jylland og deres familie. Og hurtigt kommer vi til at snakke om de primitive forhold i Liberia, som de nu efter syv år har forladt, og forholdene i Jerusalem, som de lige har snuset til.

– Javist er der stor forskel, si-man har begge steder – kakerlakker!

Inden jeg har fået sundet mig så meget, at jeg kan finde ud af, hvad det næste spørgsmål skal være, roder Bodil Skjøtt i sin taske og hiver et stykke papir op.

– Nu skal jeg læse op for dig, hvad en klog amerikansk missionsleder, Ralph D. Winter, har skrevet om kakerlakker. Og det har måske noget at gøre med det arbejde, vi nu skal i gang med i Israelsmissionen. Og dét kan du sætte i avisen – som en hilsen fra os i Tivoli.

Og det gør jeg så hermed!

Kampen mod kakerlakker

»En ung missionær-volontør i Latinamerika opdagede på et tidspunkt, at hans venner fik mindre og mindre interesse i at støtte ham og hans arbejde – også i økonomisk henseende. Til sidst var der for alvor lavvande i pengekassen.

Men han havde en forbunds-fælle, han ikke vidste om: Kakerlakker! Han fandt ud af det ved et uheld.

Han boede i den moderne by Caracas, Venezuela, i en moderne lejlighed på sjette etage – dog uden elevator. Den situation appellerede ikke til missi-

onsvennernes medlidenhed. Det var en ét-værelses lejlighed med en vaskekumme som eneste bademulighed, og dyrt købt erfaring havde lært ham, at satte han ikke prop i kummen om aftenen, blev lejligheden om natten invaderet af hundredevis af kakerlakker, og hans søvn blev forstyrret.

I brevene hjemover havde han aldrig nævnt dette. I stedet for havde han koncentreret sig om et evangeliserende arbejde blandt gadens børn.

Men en dag, syv måneder efter sin ankomst, var han særlig mismodig, og der smuttede en med i rundskrivelsen til missionsvennerne.

Straks modtog han en række sympatitilkendegivelser i breve og også en del mere økonomisk støtte.

»Vi troede bare, du gik og nød det i storbyen. Vi vidste ikke, at du måtte kæmpe med KAKERLAKKER!«

Det var ikke helt det, der stod i brevene, men det var sikkert det, missionsvennerne mente.

Hvad man kan lære heraf

Ralph D. Winter fortsætter:

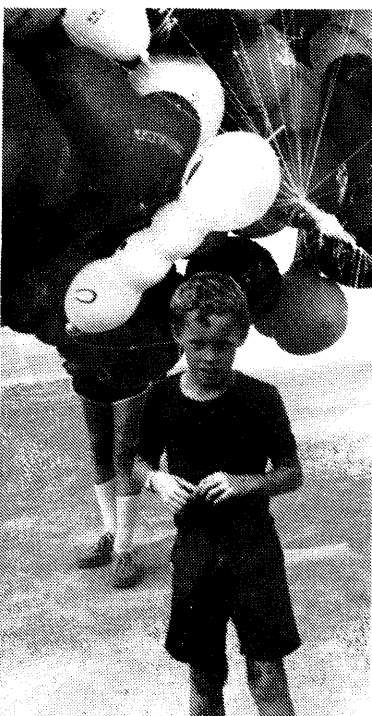
»Kære ven, som læser dette: Er det ikke på tide, at vi begynder at vurdere missionsarbejdet – ikke ud fra klima eller kakerlakker, men ud fra værdien af det arbejde, der gøres? Er det sådan, at en del missionspenge bliver brugt til at betale folk for at lide i stedet for at tjene?

Eksemplet her er ikke enestående. Mindst 5.000 missionærer fra USA alene – bliver placeret forkerte steder på grund af, hvad missionsvenner og andre, der økonomisk støtter dem, vil og ikke vil støtte. Det er gætteri at sige 5.000, ja-vel, men alligevel ikke helt ud i den blå luft.

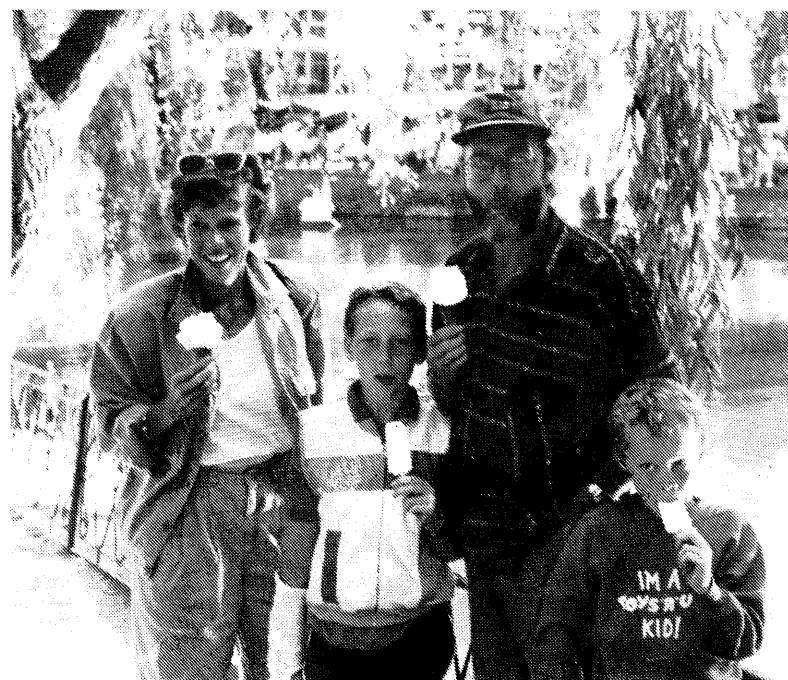
I Tivoli i København fortæller Bodil Skjøtt, hvordan kakerlakker kan komme missionærer til undsætning. Historien peger på et problem, som missionsvenner ikke alt for hurtigt skal skøjte hen over.



Nicolai hygger sig med en cola.



Christoffer og Tivoli-balloner.



I løbet af de sidste 30 år er antallet af mennesker fra Asien og Afrika, der er kommet til vore lande, mangedoblet. Det, som i denne forbindelse vises størst opmærksomhed, er den fare disse grupper udgør for os og det, som er vores. Nogle få missionsinteresserede mennesker har set betydningen af, at disse fremmede kommer til os. Men de fleste har det ikke. Derfor er det stadig vanskeligt for missionærer og missionselskaber at nå ind til disse grupper, skønt de findes lige uden for vores dør.

Vores første bekymring er, udgør for vort samfund, og bag efter er der kun lidt energi tilbage til at tænke på den missionsmulighed, som disse mennesker udgør. At det forholder sig sådan er måske forståeligt, men det er også beklageligt.

Eksotiske historier?

Nicolai og Christoffer, som ellers godt kan li', at der bliver læst historier for dem, begynder at se lidt sure ud. Det er ikke for at høre sådanne historier, at de har set frem til at komme i Tivoli i København.

– Lad mig lige læse en historie til for ham redaktøren, han skal jo have noget til avisen fra os, og så tager vi rutchebanen, siger deres mor. Og det gør hun så, og igen fra samme artikel af Ralph D. Winter:

»En missionær sad på mit kontor. Jeg havde kendt ham længe. Han havde viet sit arbejde til en lille, stolt og selvernærende stamme i Guatemala. Stammen er ikke særlig åben over for evangeliet. De kender deres eget område, hvert enkelt træ, navnet på ethvert dyr, og hvilke urter, der er gode til medicin. De siger: »Hvad kan folk, der kommer udefra, lære os? Hvad véd de om vores hverdag?«

I Californien bor der ca. 1.000

fra denne lukkede stamme. De er åbne, modtagelige og spørger efter hjælp.

»Hvorfor flytter du så ikke dertil i stedet for« spurgte jeg »og arbejder blandt dem dér?«

Efter en vis tøven kom svaret: »Så ville mine missionsvenner, der støtter mig, ikke længere støtte mig«.

Kære du, der er interesseret i missionens sag: Hvem ved, hvor mange missionærer, der bedre kunne bruge deres tid ved at arbejde med fremmede grupper i vores eget land eller arbejde bag kulisserne eller andre steder, der strategisk er vigtigt for andre at nå længere ud med evangeliet, hvis bare denne sejlivede og fjollede geografisk/kakerlakkbegyndelse ikke lå og lurede i så mange missionsvenner og bestyrelsesmedlemmer. Er det fordi vi hellere vil lytte til eksotiske og spændende historier fra missionærer, end vi vil høre om et arbejde, der ikke medfører farer eller afsavn i vor forstand, men missionsstrategisk er mere nødvendig?«

Vi tager til Jerusalem

Og på vejen hen til rutchebanen gør Bodil og Jens-Arne Skjøtt det klart, at de tager til Jerusalem, og at de glæder sig til det og ser en stor udfordring i det. Men med denne kakerlak-hilsen til Israelsmissionens venner vil de sige, at selv om arbejdet i Jerusalem er vigtigt, skal vi ikke bruge det til at undskylde, at vi i så ringe grad, som det er tilfældet, har kræfter til at møde vore jødiske landsmænd i Danmark med evangeliet.

Og kakerlakker kan vi vist ikke få hjælp af i København. Efter sigende, er der ikke så mange af dem dér.

Kai Kjær-Hansen

KRONIK

Hvem skal vi identificere os med i Israel?

»Identificér jer med os – that's all«. Sådan sagde den israelske ministerpræsident Yitzhak Shamir ved en konference i Jerusalem i foråret. Konferencens deltagere var ledende jøder fra hele verden.

Sådan må enhver siddende ministerpræsident vel sige. Men på en så enkel formel kan tingene nu ikke sættes. Ikke kun jøder, men også kristne, der følger med i, hvad der foregår i Israel, stilles hen langs ad vejen nogle spørgsmål, som man bliver nødt til at tage stilling til. Man tvinges til – i hvert fald for sin egen del – at finde ud af, hvad det er for et Israel, man gerne vil identificere sig med. Og identificerer man sig med én del af Israel, er der en anden del – eller andre dele – af Israel, man kritiserer eller må tage afstand fra.

Når vi kritiserer

Nogle venner i Israel – jøder såvel som kristne – har svært ved at kritisere forhold i Israel. Det kan enten skyldes, at man har et romantisk forhold til Israel, hvilket umuliggør kritik. Eller det kan skyldes, at man ser, at der er så mange andre, der kritiserer Israel, at man føler, at Israel har brug for nogle, der kan forsvare dets politik. At Israel har brug for udenlandske venner, der vil forsvare det mod en urimelig kritik, vil jeg ikke sætte et spørgsmålstejn ved. Men et forsvar, der ikke åbent kan vedgå, at der er noget at kritisere i Israel, opfattes let af andre

som et slag i luften.

Når vi som venner af Israel kritiserer Israel, gør vi det netop på det ægte venskabs betingelser. Vi vover det, fordi vi er venner, vi undlader det ikke, fordi vi er venner, vi lader det skinne igennem, at vi vil Israel det bedste, og vi falder ikke Israel i ryggen og dolker det, fordi det ikke helt kan leve op til vore forventninger.

Desuden: Når vi kritiserer én del af Israel, identificerer vi os med andre dele af Israel. Og når vi som kristne kritiserer Israel adskiller vi os ikke fra jøder, som også gør det.

Vi kæmper for

Den danske Israelsmission betragter sig som ven af Israel. Vi solidariserer os med Israel som sådan i dets bestræbelser på at få alle lande – også de arabiske nabostater – til at anerkende Israels ret til eksistens og til at leve inden for sikre grænser.

Vi kan måske have forskellige meninger om, hvordan man teologisk skal vurdere staten Israels oprettelse i 1948. Nogle af os ser oprettelsen som et fingerpeg om, at Gud fortsat har en plan med sit ejendomsfolk. Men hvordan man end vurderer dette, så kæmper vi for Israels ret til eksistens.

Forelskelsen ophørt

Som venner af Israel, endda sande venner af Israel, står vi ikke i et forelskelsesforhold til Israel. Og her må jeg hellere tale i jeg-form. Forelskelse er dejligt – men forelskelse kan man ikke leve på hele sit liv. Det er i orden, hvis en kristen er forelsket i Israel ved første øjekast. Men udvikler forelskelsen sig ikke til kærlighed – sådan langs ad vejen – kan der ske ét af to: Enten lever man i et helt liv med forelskelsens bind for øjnene, hvor man ikke kan se Israels fejl og forsvarer alt, hvad Israel gør, eller også afløses den første forelskelse af ligegyldighed, ja måske had, når man ser, at den man var forelsket i, ikke er, som man troede. En ægte kærlighed, der imod, afløses ikke af had eller ligegyldighed, hvis eller fordi den anden part kludrer i det.

Jeg er ikke – længere – forelsket i Israel! Min ungdoms forelskelse er hørt op, og det var den nu også længe før, der var noget der hed Intifada. Men jeg holder af Israel. Det er svært at tage det store ord: *jeg elsker Israel* i sin egen mund. Men jeg vover det alligevel. Israel er det udvalgte folk. Vil vedblive med at være det udvalgte folk, fra Israel er min frelser og Herre, Jesus, kommet. Jeg elsker ikke Israel på grund af dets fuldkommenhed. Jeg elsker det på trods af dets ufuldkommenhed. Og i øvrigt: Israel har aldrig været et fuldkomment folk. Vi andre er det så vist heller ikke. Og alligevel har vi venner!

Besættelsens møllesten

Intifadaen – den palæstinensiske opstand – har skadet Israels omdømme i udlandet. Hvis man vil, kan man som kold og måske også kynisk iagttager sige, at Israel i sammenligning med, hvordan man bekæmper »oprør« andre steder i verden, har klaret Intifadaen imponerende flot. Undertiden skal dette også siges – hvor misforståeligt det end kan lyde. Kig i aviserne og se på TV-skærmen, hvordan man bekæmper »oprør« andre steder i verden – og i skrivende stund med massakren på Den himmelske Freds Plads i Peking i klar erindring!

Dog kommer man ikke langt nok med sådanne sammenligninger. Det hænger bl.a. sammen med, at Israel er kaldet til

Jeg er ikke – længere – forelsket i Israel!

at være et lys for folkeslagene. Og i længden kan Israel ikke leve med de problemer, som den nuværende politiske situation i området indebærer.

Jeg holder for meget af Israel til at forestille mig, at Israel skulle blive en apartheid-stat som den i Sydafrika. Jeg holder for meget af Israel til, at de besatte områder skulle blive et nyt »Baskerland«, ja, værre end Baskerlandet i Spanien. Og jeg har så stor sympati for palæstinensere, at jeg under – også dem – et hjemland, et land, de kan kalde deres eget.

Med andre ord – og nu med Abba Ebans ord – endda udtalt mindrend end to måneder efter opstandens udbrud: »...besættelsen hænger som en møllesten omkring halsen. Vi bør befri os fra disse møllesten på betingelser, som er forenelige med vores sikkerhed. Da ville vi gøre Israel en tjeneste«. I samme forbindelse siger Abba Eban, at det er moralsk forkert at herske over halvanden millioner i de (besatte) områder. Han hævder også, at besættelsen
side 5 →

sen kun kan opretholdes ved magt og en tro på ét folks overlegenhed over et andet folk, »hvilket er forestillinger, som er fremmede for den jødiske tradition«.

Hvilket Israel?

Når også vi som kristne bedes om at vise solidaritet med Israel, kommer man ikke uden om at spørge: Hvilket Israel? Er det rabbi Kahanes Israel, hvis løsning ligger i »transfer«, overflytning af alle arabere fra Israel til arabiske lande? – Nej, det er det ikke! Han og hans parti fik i øvrigt ikke lov til at opstille ved det sidste parlamentsvalg på grund af hans partis racistiske ideer. Nu har de proklameret oprettelsen af Staten Judæa, som skal begynde at fungere, når og hvis Israel forlader de besatte områder, som den gruppe naturligvis vil betegne som de befriede områder.

Er det Gush Emunim, et parti, som også ønsker nye bosættelser? I de besatte områder lever der 70.000-80.000 bosættelser? Eller er det »Fred Nu« bevægelsen, som går ind for direkte forhandlinger med PLO? Eller er det den siddende ministerpræsident, der ikke vil forhandle med PLO? Eller er det dem af de religiøse jøder – og i øvrigt også andre – der mener, at budet om at redde liv har prioritet over alle andre bud, således at man er villig til at afgive land, som man principielt mener at have retten over, hvis man kan få en varig fred – og dermed redde liv?

Med andre ord: Samtidig med at man kan fastholde Israels ret til eksistens inden for sikre grænser, tvinges man til at tage stilling til, hvad det er for en del af Israel, man mener, tjener Israels sag bedst i den nuværende situation. Det er for let en løsning bare at sige, at vi identificerer os med Israel.

Jeg holder med

Som kristne kan have meget forskellige meninger om, hvad det er for en politik, der fx tjener Danmarks sag bedst lige nu, kan kristne naturligvis også have forskellige meninger om, hvad der tjener Israels sag bedst netop nu. Det er til at leve med. Ingen har patent på den endegyldige løsning.

Jøder og kristne, som er af den opfattelse, at Gud her og nu har bestemt, at Israel skal være et Stor-Israel, har det måske lettest. Er man af en sådan opfattelse, skal man dog ikke for hurtigt komme uden om spørgsmålet om, hvordan man så forestiller sig livsbetingelserne for araberne på Vestbredden.

For min egen del tør jeg ikke – med Bibelen i hånden – sige, hvor Israels landegrænser skal være – i dag!

Det kan da godt være, at Israel *bliver* større end det Israel, vi kender til fra perioden 1948 til 1967, når Messias kommer igen. Det spørgsmål er åbent for flere svar. Og fremtiden må vise, hvordan det *bliver*. Men når jeg i dag skal tage stilling, kan jeg ikke med frimodighed

argumentere, *som om* Israels Messias var kommet igen. Han er kommet i Jesus af Nazaret. Hvordan den politiske situation vil *blive* ved Jesu genkomst, kan der givetvis være forskellige meninger om. Men Jesu genkomst er ikke indtruffet. Og derfor kan jeg ikke argumentere med forhold, der eventuelt måtte gælde på et senere tidspunkt i historien, når jeg i dag

mening om. Alt har sin tid. Israel har ud fra dyrtkøbte erfaringer lært, at når krisen kommer, må de som regel klare sig selv. Jeg – og jeg mener heller ingen anden – kan foreskrive en israelsk regering, hvem den skal forhandle med og hvornår. Jeg forstår udmærket, at man har svært ved at kaste sig i armene på Arafat, som indtil for nylig har været den personificerede

For min egen del tør jeg ikke – med Bibelen i hånden – sige, hvor Israels landegrænser skal være – i dag!

skal tage stilling til de komplicerede forhold i Israel. Jeg må nøjes med egne mere eller mindre fornuftige meninger.

Og her »holder jeg med« de moderate kræfter i Israel. Jeg tager gerne ved lære af de af de religiøse jøder, som – for at redde liv – er rede til at afgive landområder til gengæld for fred. Nu!

En palæstinensisk statsdannelse

For mit eget vedkommende tror jeg – og jeg tror også, jeg håber det – at det på et eller andet tidspunkt kommer til en eller anden form for palæstinensisk statsdannelse. Og det tror i øvrigt også en del israelske jøder. Hvornår det kommer – eller skal komme – har jeg ingen

terror i israeleres øjne. Samtidig fortæller historien også, at regeringsledere i andre lande på et tidspunkt har måttet trykke nye statsledere i hånden, de, som tidligere var terrorister – eller frihedskæmpere – alt afhængig af øjnene, der ser.

Ikke anti-arabisk

Når jeg solidariserer mig med Israel, kæmper for Israels ret til eksistens inden for sikre grænser, bestræber jeg mig for at gøre det på en sådan måde, at jeg ikke bliver anti-arabisk. Min Herre og frelser, Jesus, har ikke lært mig had til andre mennesker. Blandt palæstinensere er der også kristne, blandt arabere er der også kristne, troende brødre og søstre i Jesus Messias. Også de har det på mange

måder svært. Vel ved jeg, at det let klinger hult, når jeg siger, at jeg i min kærlighed til Israel ikke vil være anti-arabisk. Men jeg må sige det. Jeg for min del har ikke frimodighed til at sige og mene, at alt det, jeg sætter pris på i et frit land, er aldeles ligegyldigt, når det gælder palæstinensere. Og jeg spørger med-kristne, som mere eller mindre tydeligt siger, at selvfølgelig skal Israel beholde Vestbredden, om de virkelig har gennemtænkt, hvad det er for nogle fundamentale menneskerettigheder, man vil frarøve palæstinensere.

Inden Jesu genkomst

I tiden inden Jesu genkomst er vi forpligtet på at bringe det tilbage, som vi har fået fra Israel, ordet om korset, »for jøder en forargelse, og for hedninger en dårskab, men for de kaldede selv, både jøder og græker, Kristus som Guds kraft og Guds visdom« (1. Kor. 1,23-24).

Det er udfordringen. Det er forpligtelsen. Uanset hvilket Israel vi identificerer os mest med. Vi kan være de famlende, når vi går ind på politiske spørgsmål om, hvad der tjener Israel og situationen i Mellem-østen bedst. Men vi bør ikke være de famlende, når vi siger, at Israel i dag har brug for at høre evangeliet om Jesus af Nazaret – deres Messias.

Kai Kjær-Hansen